

Umhverfisvottun

ferðapjónustu

- tálsýn eða tækifæri

Vistvæn Innkaup

Aðferðarfræði

- Samvinna
  - Ríkistofnanir
  - Sveitarfélög
  - Aðrir hagsmunaaðilar
- Upplýsingar og menntun
  - Stjórnámálamenn
  - Innkaupafólk
  - Opinberir starfsmenn
  - Birgjar
- Vistvæn innkaup

Forsendur: RÍÓ yfirlýsingin

- Ósjálfbært neyslumynstur (meginregla 8)
Forsenda sjálfbærrar þróunar og aukinna lífsgæða allra þjóða er breytt framleiðslu og neyslumynstur
- Varúðarreglan (meginregla 15)
Skortur á vísindalegri fullvissu á ekki að beita sem rökum til að fresta hagkvæmum aðgerðum til að koma í veg fyrir umhverfisspjöll
- Mengunarbótarreglan (meginregla 16)
Mengunarvaldur ber mengunarkostnað og gera kostnaðinn sýnilegan fyrir mengunarvaldi

Leiðtogafundur S.þ um sjálfbæra þróun í Jóhannesarborg 2002

- Línurnar lagðar fyrir 21 öldina
  - Agenda 21 verður Action 21
- Áhersla meðal annars á
  - breytt neyslumynstur
  - að tekið sé tillit til umhverfiskostnaðar
  - að opinberir aðilar gegni lykilhlutverki í gegnum sín innkaup

Efni námskeiða

- Hvers vegna vistvæn innkaup
  - Skilgreining vistvænna innkaupa
  - Umhverfis- & heilbrigðismál
- Hlutverk & stefnumörkun opinberra aðila
- Lagalegar hliðar
- Umhverfismál í innkaupaferlinum
- Ávinningur vistvænna innkaupa
- Skipulag vistvænna innkaupa

Vistvæn innkaup...

... er að velja þá **vöru** sem uppfyllir ákveðna þörf og lágmarkar **heilsu og umhverfisáhrif** samanborið við aðrar vörur sem **uppfylla sömu þörf** en samtímis ber sama eða lægri **líftímakostnað**

Heilsu- og umhverfisáhrif

- Síður skaðleg ...
- Eldtefjandi efni með Halógenum
  - Líkist PCB
  - Finnst í brjóstamjólki
- Margot Wallström
  - Leita eftir 77 eiturefnum
  - 22 fundust í líkama hennar
  - DDT sem hefur verið bannað í Svíþjóð síðan á 8 áratugum
- Það eru til önnur efni sem gera sama gagn
  - Af hverju notum við ekki þau efni?

Lindex

Tri closan

Vistvæn innkaup...

... er að velja þá **vöru** sem uppfyllir ákveðna þörf og lágmarkar **heilsu og umhverfisáhrif** samanborið við aðrar vörur sem **uppfylla sömu þörf** en samtímis ber sama eða lægri **líftímakostnað**

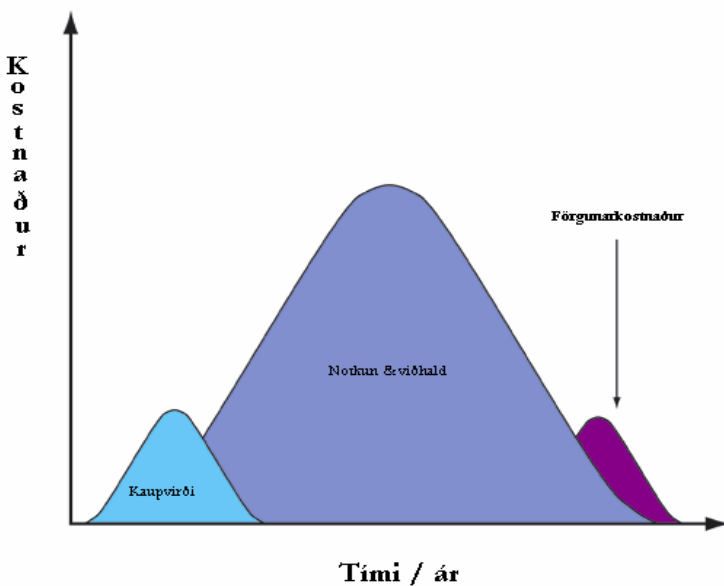

Líftímakostnaður

- Frá vögggu til grafar
  - Innkaup
  - Rekstur
  - Rusl
- Verðið að hagnast á vistvænum innkaupum
  - Samkeppnisaðstaða
  - Oft betra heima setið

Líftímakostnaður...

- Innkaup miðast yfirleitt við að lágmarka kaupvirði
  - Kaupvirði 10-15%
  - Orkunotkun 30-85%
  - Viðhald 10-40%
  - “Downtime” 1-10%Teknikföretagen
- 1 – 5 – 200
Breska fjármálaráðuneytið

Af hverju vistvæn opinber innkaup

- Stór kaupandi
  - Ríkisvaldið a.m.k 65 miljarðar
  - Rannsóknir erlendis u.þ.b 20% af BNP
  - 120 til 140 miljarðar á Íslandi
- Hvetja til vöruþróunar
  - Innkaup eða styrkir
  - Markaðsöfl í stað tilskipana
- Spara fjármuni

Óbein áhrif vistvænna innkaupa

- Vistvæn innkaup opinberra aðila og fyrirtækja leiða til aukinnar þekkingar á sjálfbærri þróun sem leiðir til þess að almenningur kaupir frekar vistvænar vörur
- Vistvæn innkaup leiða til sjálfbærar þróunar og minnka áhættu á neikvæðum umhverfisáhrifum
- Eftirspurn opinberra aðila eftir vistvænum vörum eykur samkeppnishæfni vistvænna vara og þjónustu
- Eftirspurn opinberra aðila hvetur fyrirtæki að þróa vistvænar vörur og þjónustu.
- Eykur eftirspurn annarra aðila eftir vistvænum vörum

Hvað vilja opinberir aðilar

- Umhverfisstefna í ríkisrekstri
  - Við innkaup skal tekið tillit til umhverfissjónarmiða jafn sem kostnaðar og gæða
  - Við innkaup á vöru skal athuga hvort hún sé umhverfismerkt
- Innkaupastefna ríkisins
  - Líftímakostnaður
  - Spara 2 miljarða
- Innkaupastefna Reykjavíkur
  - Við innkaup sé auk kostnaðar tekið tillit til gæða- og umhverfissjónarmiða

Umhverfiskröfur - forgangsröðun

Umhverfisáhrif

